

Ἀγίου Γρηγορίου Ἀρχιεπ. Θεσ/νίκης τοῦ Παλαμᾶ

Αὐτὸς ποὺ ἔπλασε μόνος τὶς καρδιές μας καὶ παρατηρεῖ ὅλα τὰ ἔργα μας, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐνεφανίσθη σὲ ἐμᾶς μὲ σάρκα καὶ μᾶς ἠξίωσε νὰ γίνει διδάσκαλός μας, ζητεῖ τώρα ἀπὸ ἐμᾶς αὐτὰ ποὺ παρεφθάρησαν, γιὰ νὰ τὰ ἀναπλάσει, ἐκεῖνα ἀκριβῶς ποὺ ἐνέβαλε στὶς ψυχές μας, ὅταν στὴν ἀρχὴ μᾶς ἔπλασε. Διότι ἀπ' ἀρχῆς μᾶς ἔπλασε καταλλήλους γιὰ τὴν μέλλουσα διδασκαλία, καὶ ὕστερα ἔδωσε τὴν διδασκαλία τὴν κατάλληλη πρὸς τὴν ἀρχικὴν πλάση. Δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀνακαθάρει τὴν ὠραιότητα τοῦ πλάσματος, ποὺ εἶχεν ἀμαυρωθεῖ μὲ τὴν πρόσληψη τῆς ἁμαρτίας. Αὐτὸ δεικνύει μὲ τὸν καλλίτερο τρόπον ἡ σήμερα ἀναγινωσκομένη, καὶ προβαλλομένη ἀπὸ ἐμᾶς πρὸς ἐρμηνείαν περικοπῇ τοῦ Εὐαγγελίου: «Καθὼς θέλετε», λέγει, «ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως». Καλῶς προεῖπεν ὁ Προφήτης Ἡσαίας ὅτι «λόγον συντετμημένον δώσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς».

Πράγματι, σὲ αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ σύντομο λόγο συμπεριέλαβε κάθε ἀρετὴν, κάθε ἐντολήν, σχεδὸν κάθε καλὴν πράξιν καὶ γνώμην. Γι' αὐτὸ καὶ κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, ἀφοῦ προέταξε αὐτὸ ὁ Κύριος, προσέθεσε «οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται». Πράγματι, σὲ ἄλλο σημεῖον, συγκεφαλαιώνοντας, εἶπεν ὅτι σὲ δύο ἐντολές, στὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην «κρέμανται ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται».

Τώρα ὅμως συνήγαγε τὰ πάντα σὲ ἕνα, καὶ συμπεριέλαβε ὅχι μόνον τὴν κατὰ τὸν νόμον καὶ τοὺς προφῆτες ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀγαθοεργίαν γενικῶς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Διότι τώρα νομοθετεῖ ὅχι σὲ ἕνα γένος μόνον, ἀλλὰ σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένην, ἢ μᾶλλον σὲ ὅσους συνδέονται μὲ αὐτὸν διὰ τῆς πίστεως, ἀπὸ κάθε ἔθνος κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Καὶ μάλιστα, ὅχι μόνο συμπεριέλαβε, ἀλλὰ καὶ ἔδειξε ὅτι κάθε μία ἀπὸ τὶς ἐντολές ποὺ ἐδόθησαν ἀπὸ Αὐτὸν ὑπάρχει ἔμφυτος μέσα μας. Πράγματι, αὐτὸ εἶναι ποὺ καὶ ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος μᾶς παραγγέλλει λέγοντας: «ἀποθέμενοι πᾶσαν ρυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας, ἐν πραότητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Αὐτὸ μᾶς τὸ εἶχε διακηρύξει ὁ Θεὸς καὶ μὲ τὸν Προφήτην Ἱερεμία, λέγοντας: «διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην καινὴν, διδοὺς νόμους μου εἰς διάνοιαν αὐτῶν». Διότι τὸ νὰ ἔχωμε ἐκουσίαν γνώμην εἶναι ἰδιότης τῆς διανοίας. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Κύριος ἔδειξε ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν ἔμφυτον νόμον ἔχουν ἀναγραφεῖ τώρα ὅλα τὰ εὐαγγελικὰ παραγγέλματα, προστάζει καὶ νομοθετεῖ νὰ πολιτευόμεθα σύμφωνα μὲ αὐτά, διότι ἐνέβαλε τὴν γνώση τοῦ πρακτέου μέσα στὴν φύσιν μας, ὡς φιλάγαθος καὶ φιλάνθρωπος ποὺ εἶναι. Μάλιστα ὁ Κύριος, μὲ τὴν κεφαλαιώδη αὐτὴν παραίνεση, τὸ «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως», ἔδειξεν ὅτι κάθε εὐαγγελικὴ ἐντολὴ εἶναι ὅχι μόνον ἔμφυτος ἀλλὰ καὶ δικαία καὶ εὐκόλος καὶ συμφέρουσα, καὶ ἐπίσης εὐληπτος σὲ ὅλους καὶ εὐνόητος ἀπὸ μόνῃ της.

Τί δηλαδή, δὲν γνωρίζεις ὅτι τὸ νὰ ὀργίζεσαι ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ καὶ νὰ τὸν προσβάλλεις καὶ μάλιστα χωρὶς λόγον εἶναι κακόν; Καὶ πῶς ἐσὺ δὲν θέλεις νὰ ὑποστεῖς τὴν ὀργὴν καὶ τὴν προσβολὴν του, καὶ οὔτε κἂν μετὰ ἀπὸ σκέψιν φθάνεις

σ' αὐτὴν τὴν γνώμην, ἀλλὰ ἀμέσως δυσανασχετεῖς πρὸς τὴν ἐναντίον σου κινουμένην ὀργὴν καὶ προσβολήν, καὶ μὲ κάθε τρόπον τὴν ἀποφεύγεις μὴ καταδεχόμενος αὐτήν, ὅπως δὴποτε ὡς κακὴν, ὡς ἄθεσμον, ὡς ἀσύμφορον; Ἔτσι θεωρεῖς καὶ τὴν πρὸς τὴν σύζυγό σου ἐμπαθῇ καὶ περίεργον θέαν ἀπὸ κάποιον ἄλλον. Ἔτσι ἐπίσης, ὅχι μόνον τὸ ἐναντίον σου, ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς ἐσὲ γιὰ ὁποιοδήποτε λεγόμενον ψεῦδος. Καὶ γενικῶς, αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν στάση κρατοῦμε ἀπέναντι σὲ κάθε τί ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴν ἐντολήν. Τί πρέπει νὰ εἰποῦμε περὶ ὅλων τῶν ἁμαρτωλῶν πράξεων ποὺ ἔχουν προαπαγορευθεῖ ἀπὸ τὸν παλαιὸν νόμον, τοῦ φόνου, τῆς μοιχείας, τῆς ἐπιορκίας, τῆς ἀδικίας καὶ τῶν ὁμοίων; Ἀκόμη δὲ καὶ περὶ τῶν ἀντιθέτων ἀπὸ αὐτὰ ἀρετῶν, καὶ πῶς μᾶς ἀρέσουν αὐτοὶ ποὺ τίς χρησιμοποιοῦν ὑπὲρ ἡμῶν; Βλέπεις ὅτι καὶ γνωρίζεις ἀπὸ μόνος σου κάθε ἐντολήν, καὶ τὴν κρίνεις ὡς δικαίαν καὶ συμφέρουσα; Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ καὶ ὡς εὐχερῇ; Διότι δὲν θὰ θεωροῦσες πολὺ ἀξιόμειπτον αὐτὸν ποὺ θυμῶναι ἢ ψεύδεται ἐναντίον σου ἢ σὲ ἐπιβουλεύεται μὲ ἄλλον τρόπο, ἐὰν ἐνόμιζες ὅτι εἶναι δυσκατόρθωτον ἢ ἀδύνατον τὸ νὰ ἀπέχει ἐκεῖνος ἀπὸ αὐτά.

Μὴ λοιπόν, ὅταν μὲν ἐσὺ κακοπαθεῖς ἀπὸ ἄλλον, ὅταν ὑβρίζεσαι, ἐξαπατᾷσαι ἢ ζημιώνεσαι, συνηγορεῖς ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ σου, ἐνῶ ὅταν σὺ ὁ ἴδιος ὑβρίζεις καὶ ἀδικεῖς καὶ ἐπιχειρεῖς νὰ ἐξαπατήσεις τὸν πλησίον σου, τὸν καταδικάζεις μὴ ἐξάγοντας τὴν ἰδίαν ἀπόφαση γιὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἀλλὰ νὰ εἶσαι ἀντικειμενικὸς κριτής, καὶ ἐκεῖνα μὲν ποὺ δὲν θέλεις νὰ παθαίνεις ἀπὸ ἄλλον ὡς κακά, μὲ κανέναν τρόπο νὰ μὴν τὰ κάνεις στὸν ἄλλον, ἐκεῖνα δὲ τὰ ἀγαθὰ ποὺ ποθεῖς ἐσὺ νὰ σοῦ γίνωνται ἀπὸ τὸν ἄλλον, αὐτὰ νὰ τοῦ κάνεις καὶ σύ. Ζητεῖς κάτι ἀπὸ κάποιον, βοήθειαν ἴσως ἢ κάποιαν ἄλλην ἐξυπηρέτηση, καὶ θέλεις ὅπως δὴποτε νὰ τὴν λάβεις, ἐπειδὴ τὸ θεωρεῖς καλόν; Γιατί ὅχι; Ὅταν λοιπόν κάποιος ἄλλος σοῦ ζητεῖ κάτι, σπεῦσε νὰ τοῦ φερθεῖς φιλικῶς, καὶ νὰ θεωρεῖς καλὸν τὸ νὰ λάβει καὶ ἐκεῖνος κάτι ἐμπράκτως ἀπὸ σέ. Ἀλλὰ ζητεῖ ἐκεῖνος ἀπὸ σὲ κάτι περισσότερο ἀπὸ ὅσα ἔχεις; Δεῖξε μὲ ὅσα ἔχεις ὅτι καὶ ἂν εἶχες περισσότερο, θὰ τοῦ τὰ παρεῖχες. Θέλεις νὰ ἀγαπᾷσαι ἀπὸ ὅλους, νὰ ἀξιῶνεσαι συγγνώμης, καὶ θεωρεῖς βαρὺ καὶ ἀνυπόφορον τὸ νὰ κατακρίνεσαι καὶ μάλιστα ἐνῶ ἔπαισες καὶ λίγο; Ἀγάπα τότε καὶ σὺ τοὺς πάντες, νὰ εἶσαι συγχωρητικὸς, ἄπεχε ἀπὸ τὴν κατάκριση, βλέπε κάθε ἄνθρωπον σὰν τὸν ἑαυτόν σου, καὶ ἔτσι νὰ ἀποφασίζεις καὶ νὰ ἐνεργεῖς, μὲ αὐτὴν τὴν διάθεση. Γιατί αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων Πέτρος, νὰ ἀγαθοποιῶμε φιμώνοντας τὴν ἀγνωσίαν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων, ἐκείνων δηλαδὴ ποὺ μᾶς ἐχθρεύονται ματαίως, καὶ δὲν θέλουν νὰ δώσουν σὲ ἄλλους ἐκεῖνα ποὺ ἐπιθυμοῦν αὐτοὶ νὰ λαμβάνουν ἀπὸ ἄλλους.

Πράγματι, πῶς δὲν εἶναι ἄφρων ὅποιος, ἐνῶ ἀνήκουμε ὅλοι στὴν ἴδια φύση, αὐτὸς δὲν ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, οὔτε ἀποδίδει τὴν ἰδίαν κρίση, μολονότι ἐνυπάρχουν σ' ἐμᾶς φυσικῶς καὶ ἡ κρίσις αὐτὴ καὶ ἡ θέλησις; Διότι στὸ νὰ θέλωμε νὰ ἀγαπώμεθα καὶ νὰ εὐεργετούμεθα ἀπὸ ὅλους, ὅπως καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας, εἴμεθα ὅλοι αὐτοκίνητοι. Ἐπομένως καὶ τὸ νὰ θέλωμε νὰ ἀγαθοποιῶμε καὶ νὰ ἔχωνε καλὴν διάθεση πρὸς ὅλους, ὅπως καὶ πρὸς τοὺς ἑαυτούς μας, εἶναι ἔμφυτο σὲ ἐμᾶς, ἐπειδὴ ὅλοι ἔχουμε γίνει κατ' εἰκόνα τοῦ Ἀγαθοῦ. Ἀλλὰ ὅταν εἰσῆλθε μέσα μας καὶ ἐπληθύνθη ἡ ἁμαρτία, τὴν μὲν πρὸς τὸν ἑαυτόν μας ἀγάπη δὲν τὴν ἔσβεσε, ἀφοῦ σὲ τίποτε δὲν τῆς ἐναντιώνεται, ἐνῶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, ὡς κορυφὴν τῶν ἀρετῶν, τὴν κατέψυξε, τὴν ἠλλοίωσε καὶ τὴν ἀχρήστευσεν.

Ὅθεν αὐτὸς ποὺ ἀνακαινίζει τὴν φύσιν μας καὶ τὴν ἀνακαλεῖ πρὸς τὴν χάριν τῆς εἰκόνης της, δίδοντας τοὺς ἰδικούς Του νόμους, κατὰ τὸ προφητικόν, στὶς καρδίες μας, λέγει: «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως», καί: «εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοῦτο ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστὶ; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα». Ἀμαρτωλοὺς ἐδῶ ὀνομάζει ὅσους δὲν φέρουν τὸ ὄνομά Του, καὶ ὅσους δὲν πολιτεύονται σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιόν Του. Τοὺς ἀπεκάλεσε ὅλους αὐτοὺς μὲ ἓνα ὄνομα, δεικνύοντας μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ὅτι δὲν προκύπτει κανένα ὄφελος ἀπὸ τὸ νὰ λεγώμεθα χριστιανοί, ἐὰν μὲ τὰ ἔργα μας δὲν διαφέρωμε ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς. Ὅπως δηλαδὴ ἔλεγεν ὁ μέγας Παῦλος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι «περιτομὴ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράττεις. Ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν», ἔτσι καὶ τώρα ὁ Χριστὸς λέγει σ' ἐμᾶς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι σὲ σᾶς τοὺς ἰδικούς μου θὰ ὑπάρχει ἡ χάρις ποὺ ἐνώνει μὲ ἐμέ, ἐὰν τηρῇτε τὶς ἐντολές μου. Ἐὰν ὅμως πράττετε τὰ ἔργα τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τίποτε περισσότερον, ἐὰν λοιπὸν ἀγαπᾶτε δηλαδὴ αὐτοὺς ποὺ σᾶς ἀγαποῦν καὶ εὐεργετῇτε αὐτοὺς ποὺ σᾶς εὐεργετοῦν, δὲν θὰ ἀποκτήσετε ἀπὸ αὐτὰ καμμίαν παρρησίαν πρὸς ἐμέ.

Καὶ δὲν τὰ λέγει αὐτὰ ἀποτρέποντάς μας ἀπὸ τὸ νὰ ἀγαποῦμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἀγαποῦν, καὶ ἀπὸ τὸ νὰ εὐεργετοῦμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς εὐεργετοῦν, καὶ ἀπὸ τὸ νὰ δανείζωμε σὲ αὐτοὺς ποὺ πρόκειται νὰ μᾶς τὰ ἐπιστρέψουν, ἀλλὰ φανερώνει ὅτι κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔχει μισθόν, ἐπειδὴ λαμβάνει ἐδῶ τὴν ἀνταπόδοση, καὶ δὲν φέρνει καμμίαν χάριν στὴν ψυχὴν οὔτε τὴν καθαρίζει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ποὺ τὴν ἔχει κηλιδώσει. Δὲν προξενοῦν λοιπὸν αὐτά, ὅταν ὑπάρχουν, κανένα κέρδος, καμμίαν ἰδιαιτέραν χάριν στὴν ψυχὴν ὡς αἰωνίαν ἀνταπόδοσιν, ὅταν ὅμως ἀπουσιάζουν προξενοῦν πολλὴν κατάκρισιν καὶ ζημίαν. Διότι αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀνταγαποῦν οὔτε ἐκείνους ποὺ τοὺς ἀγαποῦν καὶ τοὺς φροντίζουν, εἶναι χειρότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς τελῶνες καὶ τοὺς ἁμαρτωλούς. Ἐκεῖνοι δὲ ποὺ μὲ ἔργα καὶ λόγους τοὺς ἀνταμείβουν μὲ τὰ ἀντίθετα, πόσον περισσότερο κατακρίνονται; Τοιοῦτοι εἶναι καὶ ὅσοι ἀφηνιάζουν πρὸς τοὺς ἄρχοντες τῆς πόλεως, μολονότι ἐκεῖνοι καθημερινῶς καταβάλλουν γι' αὐτοὺς σημαντικὰς φροντίδες, ὅσοι δὲν ἀποδίδουν τὴν εὐνοίαν ποὺ ἀρμόζει στοὺς βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι ἐτάχθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅσοι δὲν ταπεινώνονται κάτω ἀπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀπειθοῦν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγανακτοῦν ματαίως κατὰ τῶν προστατῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τὴν στιγμήν ποὺ ἐκεῖνοι καταβάλλουν τόσῃν προσπάθειαν γιὰ τὸ καλὸ τους, καὶ θέλουν καὶ εὐχονται καὶ πράττουν μὲ ὅλην τους τὴν δύναμιν κάθε ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον γι' αὐτούς.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν δανείζουν στοὺς ὑποσχομένους νὰ ἀνταποδώσουν τὰ ἴσα καὶ ἐγκαίρως, ἀλλὰ ἀπαιτοῦν τόκους καὶ μάλιστα βαρεῖς καὶ χωρὶς αὐτοὺς οὔτε κἂν νὰ ἐμφανισθεῖ ἐπιτρέπουν ὁ κῆνσος καὶ τὸ ἀργύριον, εἶναι σχεδὸν ἄνομοι καὶ χειρότεροι ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλούς, ἀφοῦ οὔτε στὸν παλαιὸ νόμον πείθονται οὔτε στὴν νέαν Διαθήκην. Ἀπὸ αὐτά, ἡ μὲν Διαθήκη μᾶς προτρέπει νὰ δανείζωμε καὶ σὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ μᾶς ἐπιστρέψουν τὸ δάνειον, ὁ δὲ παλαιὸς νόμος λέγει «οὐκ ἐκτοκιεῖς (νὰ μὴν τοκίσῃς δηλαδὴ) τὸ ἀργύριόν σου», καὶ ἐπαινεῖ αὐτὸν ποὺ δὲν δίδει τὰ χρήματά του μὲ τόκο. Ἐπίσης συνιστᾷ νὰ ἀποφεύγωμε τὴν πόλιν, στὶς πλατεῖες τῆς ὁποίας, δηλαδὴ φανερά, συνάπτονται δάνεια μὲ τόκον καὶ

δόλον. Βλέπετε ὅτι ὁ τοκογλύφος ἀφαιρεῖ ὄχι μόνον τῆς ψυχῆς του, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας τὴν δόξα, διότι τῆς προσάπτει κατηγορίαν ἀπανθρωπίας, καὶ τὴν ἀδικεῖ ὀλοκληρωτικὰ καὶ σοβαρά; Διότι ἐνῶ εἶναι ἰδικός της πολίτης, καὶ ὅσα ἔχει τὰ ἀπέκτησε ἀπὸ αὐτὴν, δὲν τὰ χρησιμοποιεῖ πρὸς ὄφελός της. Σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔχουν δὲν θέλει νὰ δανεῖζει, ἐνῶ σὲ αὐτοὺς ποὺ ἔχουν, ἀλλὰ ὀλίγα, δίδει μὲ τόκον, ὥστε μαζὶ μὲ τὸ ἐπάγγελμά τους νὰ τοὺς ἀφαιρέσει καὶ ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα ποὺ ἔχουν.

Σπεύδει λοιπὸν νὰ πλουτίσει ὁ τοκιστὴς ὄχι τόσον μὲ χρήματα ὅσον μὲ ἁμαρτήματα, καταστρέφοντας ἔτσι καὶ τὴν περιουσία τοῦ δανειζομένου, καὶ τὴν ἰδικὴν του ψυχὴν. Διότι οἱ τόκοι εἶναι σὰν γεννήματα ἐχιδνῶν, τὰ ὁποῖα φωλιάζουν στοὺς κόλπους τῶν φιλαργύρων, καὶ προδηλώνουν ὅτι δὲν θὰ διαφύγουν τοὺς ἀκοιμήτους σκώληκες ποὺ ἀπειλοῦνται γιὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα. Ἐὰν δὲ κάποιος ἀπὸ αὐτοὺς λέγει ὅτι, ἀφοῦ δὲν μοῦ ἐπιτρέπεις νὰ λαμβάνω τόκους, θὰ κρατήσω κοντά μου τὸ ἀργύριον ποὺ μοῦ περισσεύει, καὶ δὲν θὰ τὸ διαθέσω σὲ ὅσους χρειάζονται δανεικά, αὐτὸς ἃς γνωρίζει ὅτι ἔχει μέσα του τὶς μητέρες τῶν ἐχιδνῶν, οἱ ὁποῖες θὰ τοῦ γίνουν μητέρες καὶ τῶν ἀκοιμήτων ἐκείνων σκωλήκων.

Γι' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς λόγους ὁ Κύριος, θέλοντας μὲ κάθε τρόπον νὰ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ κακά, παραγγέλλει νὰ ἀγαποῦμε καὶ νὰ ἀγαθοποιοῦμε καὶ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ δανεῖζωμε σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν νὰ μᾶς ἀνταποδώσουν, χωρὶς νὰ ἀποβλέπωμε σὲ τίποτε, διότι, λέγει, «ἔστω, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστὸς ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς». Μὴ νομίζεις, λέγει, ὅτι ἐπειδὴ ἀγαθοποιεῖς αὐτοὺς ποὺ σοῦ φέρονται ἄσχημα, καὶ δίδεις σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἀνταποδίδουν, θὰ χάσεις τὰ ἰδικὰ σου. Διότι τώρα εἶναι καιρὸς σπορᾶς καὶ ἀγαθοεργίας, ὁ δὲ καιρὸς τοῦ καταλλήλου θερισμοῦ εἶναι ὁ μέλλων αἰὼν. Μὴν ἀπελπισθεῖς λοιπὸν γιὰ τὸν χρόνον ποὺ ἔχει ὀρισθεῖ μεταξὺ σπορᾶς καὶ θερισμοῦ, ἀλλὰ γνώριζε ὅτι θὰ συγκομίσεις τὰ ἀγαθὰ σου πολλαπλάσια, ὅπως ἀπεναντίας καὶ οἱ ἐδῶ κακοποιοῦντες θὰ συγκομίσουν τὰ κακὰ ποὺ τοὺς ἀρμόζουν. Διότι ὅ,τι σπείρει κανεὶς ἐδῶ, τὰ ἀνάλογα θὰ θερίσει ἐκεῖ, ἀλλὰ μὲ μεγάλην προσθήκην.

Ἐὰν λοιπὸν ἐδῶ ὁμοιώσεις τὸν ἑαυτόν σου διὰ τῶν ἔργων μὲ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀποδείξεις ὅτι εἶσαι καλὸς μὲ ὅλους, ὅπως καὶ Ἐκεῖνος εἶναι πρὸς ὅλους ἀγαθός, θὰ λάβεις ἐκεῖ μὲ ἐπαύξηση τὴν πρὸς Αὐτὸν ὁμοίωση, περιλαμβόμενος μὲ τὸ φῶς τῆς δόξης τοῦ Ὑψίστου, καὶ συζῶν αἰωνίως μὲ ἐκείνους γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι «ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ θεῶν», καὶ θὰ διαμοιράζει τὰ ἀξιώματα τῆς αἰδίου μακαριότητος. Διότι αὐτὸ ἐδήλωσε μὲ τὴν προσθήκην: «καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστὸς ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς». Πράγματι, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἔκλινεν οὐρανοὺς, κατήλθε στὴν γῆ καὶ ἔγινεν υἱὸς ἀνθρώπου καὶ εἶπε καὶ ἔπραξε ὅλα αὐτὰ, καὶ τέλος, ἀφοῦ ἔπαθεν, ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἀνέστη καὶ ἀνῆλθε πάλι στοὺς οὐρανοὺς, γιὰ νὰ μᾶς κάνει οὐρανίους καὶ ἀθανάτους καὶ υἱοὺς Θεοῦ. Ὡστε αὐτὰ ποὺ ἀπαιτεῖ τώρα ἀπὸ ἐμᾶς, τὸ νὰ ἀγαποῦμε τοὺς ἐχθροὺς, νὰ ἀγαθοποιοῦμε, νὰ δανεῖζωμε σὲ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν νὰ μᾶς ἀνταποδώσουν, δὲν εἶναι μόνον ὀφειλόμενα καὶ συμφέροντα γιὰ μᾶς, ὅπως προαπεδείχθη, ἀλλὰ καὶ μικρὰ εἶναι συγκρινόμενα μὲ ὅσα δίδονται ἀπὸ Ἐκεῖνον. Διότι αὐτὸς μὲν ἔδωσε τὸν ἑαυτόν του ὑπὲρ ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον δὲν εἴχαμε τίποτε νὰ τοῦ ἀνταποδώσωμε, ἀλλὰ καὶ εἴχαμε φανεῖ μὲ πολλοὺς τρόπους

ἀχάριστοι καὶ πονηροὶ προηγουμένως. Ἐμᾶς ὅμως μᾶς προτρέπει νὰ δανείζωμε ἀπὸ τὸ περισσευμα, καὶ νὰ ἀγαθοποιοῦμε ἀπὸ ὅσα ἔχουμε στὴν διάθεσή μας. Ποῖα καὶ πόσα; Καὶ γιὰ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μικρὰ μᾶς ἀνταποδίδει τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμοιότητα καὶ τὴν ὑψίστην υἱοθεσία καὶ τοὺς οὐρανίους μισθοὺς, λέγοντας: «γίνεσθε οἰκτίρμονες ὅτι καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς οἰκτίρμων ἐστι».

Μεθ' οὗ αὐτῷ πρέπει δόξα σὺν ἀγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Πατερικὸν Κυριακοδρόμιον»,

Εἰσαγωγή - Ἐπιμέλεια Ἰ. Κελλίων Ἀγ. Νικολάου Μπουραζέρη, Ἅγιον Ὄρος, σελ. 311 καὶ ἐξῆς.

Ἐπιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Δημουλᾶς.